

לאכול את הדג המבאיש. לקבל מלקות ולשלם

רצת השלום

הוא הסביר לכל ישראלי שדיבר עימו כי גידוי מצריים בעולם הערבי, אחרי קמפדייוויד, מזיק לישראל, וכי יאחזי הקרע בין מצריים והעולם הערבי יועיל לישראל. כי מצריים תשמש, בדרך הטבע, כפרוודור שדרכו תיכנס ישראל העולם הערבי.

אל-סאדאת לא הסתיר מעולם כי לדעתו לא תהווה האוטונומיה אלא שלבי-מערב לפני הקמתה של המדינה הפלסטינית. בעוד חמש שנים, אין בהסכמי קמפדייוויד אף מילה אחת המונעת את הגשמתו של פיתרון זה. דובר בהם על, הזכויות הלגיטימיות של העם הפלסטיני, על אוטונומיה מלאה כ"תקופת-מערב", על "נסגרת כוחות ישראלים", על הקמת כוח-משטרה מקומי "חוק", על קביעת, המעמד הסופי של הגדה המערבית ורצועת-עזה במשא-ומתן שבו ישתתפו הפלסטינים.

אין בהסכמי קמפדייוויד זכר לטענה כי זהו תהליך השלום היחיד שימוטר לתמוך בו, וכי אין מקום ליוזמות חילופיות. שמעתי כמה פעמים מפני בוטרס בוטרוס-עאלי שמצריים תתמוך בכל יוזמה אחרת. כל מי שפטר יכול להסביר זאת לבגין, ויתכן שאף דויד לוי ואריאל שרון היו מבינים לבסוף. אך הדבר אינו דרוש. כי מסע זה של היסטריה מפוברקת לא קשור כלל בבעיות אלה.

הוא נועד להפעיל טרור פוליטי, כדי להשיג מטרה אחרת לגמרי: ויתור מצד מצריים על קוהגבול, שהיה קיים לפני יוני 1967. המאבק הוא על כמה קילומטרים, וכעיקר כטבה.

ושוב: מותר לנסות להזיז מעט את הגבול, על סמך טענות מוצדקות או קלושות.

אך כאשר נעשה הדבר בצורה כזאת, כאשר הוא מעביר במתכוון את האווירה ערב הנסיגה, כאשר הוא מעורר אצל השותף-השלום שינאה וזעם וסלידה, אין זה אלא טיפוף.

של מקום שפרח אך אתמול, ושננטש מבלי להימסר לבעליו החדשים. בבתי המושב דיר-הב רשמו ואנדאליס כתובות-שינאה על הקירות, והשחיתו חלונות, קירות ודלתות.

לשווא יספרו למצרים כי אחרי-הגופש נעזבו ומרמה מראש, כדי למנוע צרות עם עוצרי-הנסיגה. הם יראו רק את אשר רואות עיניהם: עזובה והרס לשמו. לא ישראלים ידודתיים יקבלו את פניהם, כדי לתתם בלחיצת-יד את השלום ששולם עבורו מחיר כה יקר, אלא מקומות דוממים, תרני-דגלים גדועים.

אולי הוסכם מראש שכך יהיה. אולי זה היה נוח למושבה אבל אסור היה להסכים לכך. אסור היה שתיווצר האווירה, שנוצרה עתה בין ראשוני-המצרים ובין אחרוני-הישראליים כפיני.

ך עק הבד מאפילה עתה התקפת-האמוק של הממשלה. מני וגמור עימה להפוך את יוסי-השלום ליוסי-השינאה. השר דויד לוי, גאון הדור, ביטא את דעת הממשלה.

זירת המאבק: הצוק של טבה *

זה מקורו של הטירוף הזה? כיתכן שהוא טבוע באופיין של הנפשות הי פועות.

פעמים רבות אמרו לי מדינאים חכמים: כדאי שהשלום יעשה על-ידי ניצים. ראה את ניכסון במוסקוה ובפקין. ראה את ההיגול באלג'יריה. רק לניצים, ללאר מנים הקיצוניים, יש הכוח להחליט על שלום ולכפות אותו על עמיהם. לא פרס, לא רבין ולא כוחות-השלום הישראליים יכלו לכפות על עמם את השלום עם מצריים. רק בגין היה מסוגל לכך.

זה נכון. אבל יש כאן מיכודר.

הנץ אינו איש-השלום. אילו היה איש-שלום, לא היה הופך נץ. תכונות-האופי שלו מנוגדות לשלום. הנץ יכול להחליט על כינון השלום בחזית אחת, כדי להגביר את המלחמה בחזית אחרת. אך מתחת לסף הכרתו, הוא ממשיך להתנגד לשלום בכל נימי נפשו. בעודו חותם ביד אחת על השלום, תעשה ידו הניחה כל מעשה אפשרי כדי לחבל בו.

זה קורה עתה למנחם בגין.

אין טעם להאשים את נערינו ושליחיה. לא הטרוריוזם המילולי של יצחק שמיר ולא הטרוריוזם המעשי של אריאל שרון יכלו לחבל בשלום, אלמלא הסכים לכך בגין.

ברגע של גדולה, ערב בואו את סאדאת, ויתר בגין במכה אחת על כל חצי-האיי סיני, עד המילימטר האחרון, תמורת השלום. אבל אין הוא יודע מה זה שלום. השלום הוא עניון של רצון-טוב. כמוהו כי ידירות — אי-אפשר לכפות אותו. אי-אפשר לאמר לאדם: או שתהיה ידירי, או שארוצץ דך את הגונגולת.

את השלום צריכים לזרוע כמו פרח, להשקות מדי יום, לטפח באהבה. השלום הוא מצב-ברוח, מצב נפשי, שניתן לעודדו במעשים ובמילים.

הכידון, האלה, הגאז המדמיע, הגירופים, הקללות, האיומים — אינם מכשירים של שלום. אולם אלה הם מכשירי-העבודה של הלאומן המצוי, של הנץ.

נראה שרק חריגים נדירים, כמו עור וייצמן, מסוגלים להפוך מניצים ליונים. לחוש את השלום, להבין את השלום, לטפח אותו. מנחם בגין פשוט אינו יודע מה זה. הנץ המצוי אינו יכול להטיל ביצי יונים, והלאומן המצוי אינו יכול להבין לנפשה של אומה אחרת. הוא יכול לחתום על חוזה-שלום, אך אין הוא יכול להכניס בו תוכן מעשי ורוחני.

וככל שמתקרב המועד שבו עומד חוזה השלום להגיע אל שוא פריחתו כנסיגה מסיני, כך גוברת הפעלתנות הכפיתית של בגין ו"שות' דרוקן אותו מכל תוכן חי.

ז והי עתה הסכנה. היא כתובה בספר-האגדה. מנחם בגין ייסוג מסיני, עד המילימטר האחרון, והוא יסלק את המתנחלים בכיכרה של זהב סהור, המשובצת ביהלומים. ובאותה שעה עממה יעקור את השרשים העדינים של השלום באלף מעשים מחפירים בסיני ובגולן, בגדה וברצועה, בוירה הדיפלומטית ועל הקרקע, ברובים ובהבל-פה.

נמצא אוכל את הדג ולוקה ונותן מאה מנה.

מה הדבר רומה?

לאחד שאמר לעבדו: צא והבא לי דג מן השוק. יצא והביא לו דג מן השוק מבאיש. אמר לו: בגורה, או תאכל, או תלקה מאה מכות, או יתחן לי מאה מנה. אמר לו: הריני אוכל.

התחיל לאכול, לא הספיק לגמור עד שאמר: הריני לוקה.

לקה שישים, לא הספיק לגמור עד שאמר: הריני נותן מאה מנה.

נמצא אוכל את הדג ולוקה ונותן מאה מנה. הדברים נאמרו על התנהגות המצרים ערב יציאת מצריים: גם לקו בעשר המכות, גם שילחו את בני ישראל וגם ניטל מהם ממונם.

כיום ניתן לאמר את הדברים על התנהגות הישראליים ערב יציאת-מצריים החדשה: גם מחזירים את כל סיני, גם משלחים את המתים נחלים כממון רב וגם השלום ניטל מהם.

פרעה מלך מצריים נהג בטיפשות רבה — או. כגון מלך ישראל נהג בטיפשות רבה שיבי עתיים — היום.

ה שבוע הממשמש זכא יכול היה להיות שבוע של חג. רינה וצהלה.

כי שבוע זה מתגשם חלום-הדור, ובגבול הדרום קם השלום מרפיח ועד טבה.

אמנם, השימחה היתה נמהלת בקורטוב של צער, על המרחבים המופלאים שעליהם לא יתנוסף עוד דגלנו. אך צעד זה לא היה פוגם בשימחה. שהרי לא מאונס הורדנו את הדגל, ולא כשהדקטל אבוד ומכוסה בחללים אנו משאירים אחרינו את המרחב. אלא מרצון אנו יוצאים, על פי החלטה ריבונית של עמי-ישראל, כתמורה על הנכס הקר מכל — השלום.

זה יכול היה להיות שבוע של טכסים, אשר רישומם ייוכר לדורות. העיר ימית יכלה לעבור בטכס עליו מידי ראש-העיר הישראלי לידי ראש-העיר המצרי, כאשר ילדים מבני שני העמים מברכים איש את רעהו ויוצאים יחדיו בריקודים. בשארם-אל-שייח' יכלו מלחי חילות הים של ישראל ומצריים לערוך טכס משותף. באופירה, בדהב ובנואיבה יכלו המנהלים הישראליים למסור לעמיתיהם המצריים בחימלון ואתרי-נופש מסודרים, כך שהנופשים בהם היו עדים לטכסים הלבביים, ללחיצת ידיים ידידותית, וחוזרים אל הנאותיהם.

ביום זה היו צריכים להיפגש נשיאי ישראל ומצריים, אולי ליד האגדרטה של ימית, ולהחליף מילים נרגשות לזכר החללים שנפלו במלחמה ולכבוד עידן-השלום.

זה יכול היה להיות. זה צריך היה להיות.

זה לא יהיה.

כי מה שעשה אז הקדוש-ברוך-הוא לפרעה, הוא עושה עתה למנחם בגין וחרטומיו. הוא היכה אותם כסנורים והקשיח את ליבם, למען יאכלו, ילקו וישלמו.

ימית נערכה הקומדיה המבחילה של עוצרי-הנסיגה, הניכיו של מנחם בגין, בנייטיפוחיו של אריאל שרון, בעידוד צה"ל.

אין עוד ספק בלב איש שכל הקומדיה הזאת בוימה על-ידי ממשלת-ישראל, מתוך תיקוה אינפנטילית שהעולם לא יבין מה מתרחש, ושהעמים ישתכנעו שהנסיגה היא טראומה גוראה, המונעת מראש כל ניסגה נוספת.

אך העולם אינו כלי-כך טיפש.

העולם ראה כיצד מקימה הממשלה בתי-ספר למת-נחלים בלתי-חוקיים, ומספקת להם חשמל ומים (על חשבוננו), ומגינה להם לעבור אנה ואנה, ומתייחסת אליהם כאל בני-הזקונים האהובים. המחזה לא הוסף כבוד לאיש: לא לדרווישים המרקדים, אחירי-האומים של הרועה בהר-הבית, ולא לממשלת עלובי-הגופש.

המטרה לא הושגה. אך הושגה תוצאה אחרת: מיום ליום גבר זעמם המוצדק של המצריים, ונערכה הדרות-השלום של הישראליים. הסקנדריה ושיטפיה-המותר של אנשי גוש-אמונים בכלייה-תיקשורת חנקו את חדרות-השלום.

על פי הנחיות של אריאל שרון, שלא רצה כי "המצרים יישבו על הגבול", הושמדו הבתים, הושחתו השדות, נעקרו הדקלים העתיקים והעצים החדשים. כאשר יגיעו המצרים למקום, יראו לפניהם מחזה מוזעזע של עזובה וחורבן והרס לשמו. יראו ויועמו וישנאו.

אנור אל-סאדאת אמר לי פעם שהוא מתכוון להפוך את ימית לעיר מצרית משגשגת, בעלת נמל עמוק-מים. עיר זו יכולה לשמש כעדות חיה לשלום.

הריסת החלום הזה היא פרייית כדור נוסף בגופו של סאדאת, גיבור השלום.

בדהב שולטת העזובה, והו המראה הטבעי, המדכא,

א נור א-סאדאת הכריז בכל הזדמנות כי מצריים היא חלק מן העולם הערבי, ואף מנהיגתו הטיביעת.

באמצע: המלון הבלתי-גמור.